

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců JUDr. Pavla Kumprechta a JUDr. Marcely Sedmíkové ve věci žalobce **P. F. Z .**, t. č. na adrese Vězeňská služba ČR, Věznice Mírov, Mírov 27, 789 53 Mírov, proti žalované **Vězeňské službě České republiky, Věznici Valdice**, nám Míru 55, 507 11 Valdice, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2011 o stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 2. 8. 2011, **t a k t o :**

- I. **Žalobci s e p ř i z n á v á osvobození od soudních poplatků.**
- II. **Návrh žalobce, aby mu byl ustanoven zástupce, s e z a m í t á .**
- III. **Rozhodnutí speciálního pedagoga F. Š. ze dne 8. 8. 2011, jímž bylo rozhodnuto o stížnosti žalobce proti rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011, kterým mu byl uložen kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na 7 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, dle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění, se zrušuje a věc se žalované vrací k dalšímu řízení.**
- IV. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou ze dne 10. 9. 2011, doručenou nadepsanému krajskému soudu dne 14. 9. 2011 prostřednictvím Městského soudu v Praze, domáhal přezkoumání rozhodnutí o kázeňském trestu, který mu byl uložen podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVTOS“). Kázeňský trest spočíval v umístění žalobce do uzavřeného oddělení na 7 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení. Stížnost žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl speciální pedagog Vězeňské služby České republiky, Věznice Valdice, F. Š. rozhodnutím ze dne 8. 8. 2011. Žalobce napadl toto rozhodnutí o stížnosti včas podanou žalobou, kterou v podstatě odůvodnil následujícím způsobem.

I.

Obsah žaloby

Žalobce předně uvedl, že ačkoliv se snaží plnit své povinnosti, cítí se být často nespravedlivě trestán kázeňskými tresty. Jedním z nich je i daný trest umístění do uzavřeného oddělení na 7 dnů za údajné odmítnutí splnění příkazu dozorce R. S. dne 2. 8. 2011. Toho dne nařídil speciální pedagog F. Š. žalobci, aby se přestěhoval na malokapacitní celu č. 323/6 z předchozí izolace žalobce. Jmenovaný však se žalobcem v této krizové situaci nepohovořil, ani nevzal na vědomí, že vězňové na cele, kam se měl stěhovat, se jednoznačně vyslovili proti tomu. Mimo jiné i z toho důvodu, že „tam bylo prostě plno a žádná volná kapacita.“ Tuto skutečnost může dosvědčit dozorce S., který uvedenou situaci vyřešil napsáním kázeňského lístku a žalobce setrval v cele, která slouží taky jako izolace. Žalobce do kázeňského lístku uvedl, že se k věci podrobně vyjádří v příloze, což také učinil a přílohu postoupil F. Š. Ten ji však odmítl přijmout, takže se žalobce nemohl k obvinění vyjádřit. Toto jednání považoval žalobce za šikanu a příklad arogance moci vůči své osobě..

Žalobce dále namítal, že z obsahu rozhodnutí o uložení kázeňského trestu není patrné, jaké právní předpisy byly porušeny a co bylo prokázáno. Neobsahuje náležité odůvodnění a je tedy podle žalobce neplatné a nezákonné. Vzhledem k tomu žalobce navrhoval, aby krajský soud žalované rozhodnutí o uložení kázeňského trestu zrušil. Zároveň se žalobou žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta. Z obsahu žaloby vyplývá, že se žalobce domáhal zrušení žalobou napadeného rozhodnutí a jeho vrácení žalovanému k dalšímu řízení.

II.

Postup krajského soudu po podání žaloby

Poté, co byla nadepsanému krajskému soudu shora uvedená žaloba postoupena k přezkumnému řízení usnesením Městského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2011, č.j. 11A 283/2011-13, krajský soud její stejnopis (jinou žalobu v té době od žalobce ani neměl) podáním ze dne 1. 2. 2012 postoupil žalované k vyjádření (podle doručky žalovaná obdržela tuto výzvu dne 15. 2. 2012). Výslovně je v něm přitom uvedeno, že jde o žalobu ze dne 10. 9. 2011. Žalovaná reagovala dopisem ze dne 6. 3. 2012 právě na tuto výzvu, o čemž svědčí ostatně uvedená spisová značka v její

odpovědi a jak již bylo uvedeno výše, k jiné žalobě se žalovaná pro Krajský soud v Hradci Králové ani vyjadřovat nemohla, protože ten ji ani jinou žalobu zaslat nemohl, jelikož ji neměl. Tyto skutečnosti ostatně plynou i ze spisu Městského soudu v Praze, vždy se jednalo o kázeňský trest ze dne 2. 8. 2011. Žalovaná se vyjádřila k žalobě prostřednictvím ředitele Věznice Valdice, a to zcela nepřípadně, respektive k úplně jiné věci, než měla. Krajský soud rozsudkem ze dne 27. února 2013, č.j. 30A 5/2012-34, žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná kasační stížnost, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 12. 2013, č.j. 8 As 26/2013-34, tak, že rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. února 2013, č.j. 30A 5/2012-34, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odůvodnil je v podstatě tím, že: „Ze soudního spisu a z listin předložených stěžovatelem se jeví, že stěžovatel (nyní žalovaná) dostal možnost vyjádřit se pouze k žalobě, o které však soud následně nerozhodoval. Stěžovatelovo vyjádření krajský soud převzal do narační části rozsudku, aniž by se blíže zabýval tím, proč se stěžovatel vyjadřoval ke skutkově zcela odlišné záležitosti. ...Obsah soudního spisu nevytváří spolehlivý podklad v tom, že se tak stalo. Je nutno také přihlídnout k tomu, že ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.“

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo procesní vadou, přičemž tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Z tohoto důvodu také rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 12. 2013, č.j. 8 As 26/2013-34, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud se naopak neztotožnil se stěžovatelkou (žalovanou) v tom, že by byl předchozí rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný, nesrozumitelný či zmatečný.

Krajský soud vzhledem k tomu, že je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným ve výše uvedeném zrušujícím rozsudku (viz § 110 odst. 4 s. ř. s.), opakovaně zaslal žalované stejnopis žaloby s výzvou, aby se k ní vyjádřila. To učinila v dopisu ze dne 4. 12. 2014, v němž uvedla následující.

III. Vyjádření žalované k žalobě

Žalovaná nejdříve shrnula obsah žaloby s tím, že žalobce neuvedl konkrétní nezákonné kroky, postupy, úkony a závěry, jichž se měla v dané věci dopustit. Poté zmínila odsouzení žalobce a průběh výkonu jeho trestu, jakož i uložení kázeňského trestu za kázeňský přestupek ze dne 2. 8. 2011. Citovala obsah žalovaného rozhodnutí, jakož i rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu, které mu předcházelo. Konstatovala, že rozhodnutí o uložení kázeňského trestu bylo vydáno v souladu s právními předpisy, vychází ze zjištění skutečného stavu věci a obsahuje vedle formálních náležitostí (údaje o místu a datu vydání, jménu, příjmení pachatele kázeňského přestupku, typu věznice u odsouzeného, funkci, jméno, příjmení a podpis zaměstnance s kázeňskou pravomocí, který rozhodnutí vydal) popis skutku, výrok, odůvodnění a poučení o možnosti podat proti rozhodnutí stížnost.

Žalovaná pokračovala s tím, že pravidla pro ukládání kázeňských trestů odsouzeným jsou ve stručné podobě obsažena v ZVTOS). Podrobnější pravidla pro ukládání kázeňských trestů odsouzeným jsou stanovena v ustanoveních §§ 58 až 61 vyhl. č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále jen

„ŘVTOS“). Podle jejího § 58 odst. 5 lze kázeňský trest uložit, „...je-li vina odsouzeného prokázána. Při rozhodování o uložení kázeňského trestu je zaměstnanec Vězeňské služby povinen přihlídnout zejména k závažnosti kázeňského přestupku a okolnostem, za nichž byl spáchán, jakož i k dosavadnímu chování odsouzeného. Kázeňský přestupek lze řešit též výchovným pohovorem bez uložení kázeňského trestu; tato skutečnost se vyznačí v záznamu o kázeňském přestupku. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se vydává písemně a musí kromě výroku a odůvodnění obsahovat i poučení o opravném prostředku.“

Správní orgán I. stupně v rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011 vymezil kázeňský přestupek jako porušení povinnosti stanovené v § 28 odst. 1 ZVTOS (základní povinnosti odsouzeného, a to plnění příkazů a pokynů zaměstnanců Vězeňské služby), když žalobce opakovaně odmítl splnit příkaz dozorce prap. S. Vina žalobce byla v kázeňském řízení prokázána, před uložení kázeňského trestu bylo žalobci umožněno, aby se vyjádřil ke skutečnostem, které se mu kladly za vinu a důkazům o nich. Je tak nezpochybnitelné, že žalobce svým jednáním porušil § 28 odst. 1 ZVTOS. Žalobci rovněž bylo poskytnuto řádné poučení o jeho právu podat stížnost proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Této možnosti žalobce využil též den, kdy mu bylo oznámeno rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Žalovaná přezkoumala stížností napadené rozhodnutí v rozsahu § 60 odst. 1 ŘVTOS, podle kterého, „je-li stížnost proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podána ve stanovené lhůtě, je příslušný zaměstnanec Vězeňské služby povinen přezkoumat, zda je prokázáno, že se skutek, v němž je spatřován kázeňský přestupek, stal, zda jej spáchal odsouzený, zda tento skutek je kázeňským přestupkem, jakož i další významné okolnosti. Současně přezkoumá, zda nebyla překročena kázeňská pravomoc zaměstnance Vězeňské služby, který kázeňský trest uložil.“ Žalovaná rozhodla o stížnosti v souladu s § 60 odst. 2 ŘVTOS, podle kterého „zamítne stížnost, jestliže je spáchání kázeňského přestupku odsouzeným a jeho zavinění prokázáno a uložený kázeňský trest je úměrný závažnosti spáchaného přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu.“ Postupovala přitom i v souladu s § 60 odst. 3 ŘVTOS, podle kterého „Rozhodnutí o stížnosti proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu zaměstnanec Vězeňské služby na předepsaném tiskopisu písemně odůvodní.“

Z uvedeného žalovaná dovozovala, že v řízení o kázeňském přestupku žalobce bylo postupováno v souladu s příslušnými právními předpisy a vnitřními předpisy, tedy podle příslušných ustanovení ZVTOS, ŘVTOS a nařízení generálního ředitele VS ČR č. 16/2010, kterým se stanoví podrobnosti a postup zaměstnanců Vězeňské služby ČR při uplatňování kázeňské pravomoci nad odsouzenými a obviněnými, v platném znění.

Společná pravidla pro řízení podle ZVTOS jsou stanovena v jeho § 76, přičemž podle jeho odst. 1 se na ně nevztahuje správní řád. Tento právní předpis se proto nevztahuje ani na průběh kázeňského řízení o uložení kázeňského trestu odsouzenému ve výkonu trestu odnětí svobody. Je to dáno požadavkem na flexibilitu tohoto rozhodování a snahu udržovat stanovený pořádek, kázeň a bezpečnost ve věznici v reálném čase. Na rozhodnutí o kázeňských trestech proto nelze klást nároky srovnatelné s rozhodnutími správních orgánů nebo soudů.

Závěrem žalovaná shrnula, že o kázeňském trestu žalobce rozhodly osoby nadané kázeňskou pravomocí, trest byl žalobci uložen po náležitém objasnění všech skutkových okolností kázeňského přestupku, na základě zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a prokázání viny žalobce. před uložení kázeňského

trestu bylo žalobci umožněno, aby se k věci vyjádřil. Přijaté řešení považuje žalovaná za souladné se zájmem na dosažení účelu trestu a odpovídá podle ní okolnostem daného případu. Rozhodnutí je náležitě odůvodněno, v řízení o stížnosti bylo prvoinstanční rozhodnutí přezkoumáno v celém rozsahu odvolání a zákonnost kázeňského řízení v celém rozsahu, jakož i náležitě odůvodněno. Zmínila rovněž dozorovou činnost krajského státního zastupitelství nad výkonem trestu odnětí svobody a kontrolní pravomoc veřejného ochránce práv. Navrhovala žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

IV. Jednání krajského soudu

Krajský soud projednal žalobu v souladu s odkazem na § 76 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), bez nařízení jednání, neboť žalované rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost a vady řízení (o tom viz dále). Žalované rozhodnutí přezkoumal podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s.ř.s., přičemž dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.

V. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. února 2013, č.j. 30A 5/2012-34, v celém rozsahu bylo třeba nejdříve rozhodnout o žádosti žalobce o přiznání osvobození od placení soudních poplatků. Krajský soud přitom dospěl ke stejným závěrům, jako v předchozím, výše uvedeném rozsudku, když od té doby nedošlo v tomto směru k žádným změnám, jež by byly krajskému soudu známy. Žalobce doložil žádost vyplněným a podepsaným „Prohlášením o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech“, z něhož vyplývá, že je nemajetný, bez příjmu a že je velkou měrou zadlužen. S přihlédnutím k osobním předpokladům a majetkovým poměrům žalobce proto dospěl krajský soud k závěru, že jsou v jeho případě splněny zákonné podmínky pro osvobození od soudních poplatků, a proto jeho návrhu vyhověl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozhodnutí.

Spolu se žádostí o osvobození od soudních poplatků žalobce zároveň žádal o ustanovení zástupce – advokáta. Této žádosti krajský nevyhověl, když takový postup neshledal nezbytným, o čemž ostatně svědčí výsledek daného přezkumného řízení.

K věci samé třeba nejdříve uvést, že ve světle judikatury Ústavního soudu (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, PL.ÚS 32/08), nahlíží krajský soud na kázeňský trest „umístění do uzavřeného oddělení na 7 dnů s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení“ jako na trest, který představuje závažný zásah do základních práv a svobod odsouzeného nad meze stanovené ZVTOS. Na druhé straně krajský soud samozřejmě rozumí požadavkům orgánů Vězeňské správy na rychlost ukládání kázeňských trestů v zájmu udržení potřebné kázně a s tím souvisejícími nároky na náležitosti rozhodnutí o nich. Nicméně, jelikož rozhodnutí vydaná v kázeňských řízeních mohou citelně zasáhnout do základních práv odsouzeného, nelze mít za to, že je zde tudíž a priori prostor pro zlehčování procesu

rozhodování o kázeňských trestech a jeho nedostatky odůvodňovat potřebou flexibility, jak by se leckomu mohlo zdát ze závěru vyjádření žalované k žalobě.

Žalovaná se rovněž mylí, pokud tvrdí, že správní řád nelze v kázeňském řízení vůbec použít s odkazem na § 76 odst. 1 ZVTOS. Podle § 177 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění, se totiž základní zásady činnosti správních orgánů, uvedených v jeho §§ 2 až 8, použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje. Žalovaná ke srovnání právní úpravy v předpisech týkajících se kázeňského řízení a základních zásad činnosti správních orgánů vůbec nepřistoupila (nepochybně v důsledku svého mylného východiska). Tyto zásady ale vycházejí z obecných principů právních obsažených v ústavním, mezinárodním a komunitárním právu, tedy v právních normách vyšší síly než zákon, které proto nemůže žádné zákonné ustanovení, vylučující bez dalšího působnost správního řádu (jako v daném případě), z materiálního hlediska vyloučit. Uvedené základní zásady činnosti správních orgánů stanovené v §§ 2 až 8 správního řádu zní následovně:

„HLAVA II

ZÁKLADNÍ ZÁSADY ČINNOSTI SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ

§ 2

(1) Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen "právní předpisy"). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.

(2) Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.

(3) Správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen "dotčené osoby"), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.

(4) Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

§ 3

Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

§ 4

(1) Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.

(2) Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.

(3) Správní orgán s dostatečným předstihem uvědomí dotčené osoby o úkonu, který učiní, je-li to potřebné k hájení jejich práv a neohrozí-li to účel úkonu.

(4) Správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.

§ 5

Pokud to povaha projednávané věci umožňuje, pokusí se správní orgán o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci.

§ 6

(1) Správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80).

(2) Správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis. Lze-li však potřebné údaje získat z úřední evidence, kterou správní orgán sám vede, a pokud o to dotčená osoba požádá, je povinen jejich obstarání zajistit. Při opatřování údajů podle tohoto ustanovení má správní orgán vůči třetím osobám, jichž se tyto údaje mohou týkat, stejné postavení jako dotčená osoba, na jejíž požádání údaje opatřuje.

§ 7

(1) Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou.

(2) Tam, kde by rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, správní orgán učiní opatření potřebná k jejímu zajištění.

§ 8

(1) Správní orgány dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby. Na to, že současně probíhá více

takových postupů u různých správních orgánů nebo u jiných orgánů veřejné moci, je dotčená osoba povinna správní orgány bezodkladně upozornit.

(2) Správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy“.

K jejich dodržení v přezkoumávané věci se krajský soud ještě vrátí dále.

K věci samé krajský soud konstatuje, že žalobci byl uložen rozhodnutím vydaným v prvním stupni dne 2. 8. 2011 vychovatelem J.M. dle § 46 odst. 3 písm. f) ZVTOS kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na 7 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení. V tomto rozhodnutí o uložení daného kázeňského trestu je popis skutku popsán takto:

„Dne 2. 8. 2011 v 10,40 hod. na ubytovně D patro, se měl výše jmenovaný přestěhovat z nařízení speciálního pedagoga ubytovny F. Š. na malokapacitní celu č. 323/b z cely KT 311. Opakovaně odmítl splnit příkaz dozorce prap. S. R., čímž porušil ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb. (základní povinnosti odsouzeného a to plnění příkazů a pokynů zaměstnanců Vězeňské služby).“

Uložení kázeňského trestu, včetně jeho typu a výše je odůvodněno následovně:

„Jmenovaný se uvedeného dne a hodiny dopustil hrubého porušení základních povinností dle § 28 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., když odmítl splnit příkaz k přestěhování na určenou celu malokapacitního ubytování. Proto byl vychovatelem potrestán výše uvedeným kázeňským trestem. Při uložení uvedeného trestu bylo přihlédnuto k dosavadnímu chování a jednání odsouzeného a byla zohledněna závažnost kázeňského trestu. Tento je úměrný k popsanému jednání a chování ods. Z.“

Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podal žalobce na předepsaném tiskopisu dne 2. 8. 2011 stížnost. V jeho příslušné kolonce je na prvním řádku uvedeno, že „Stížnost proti rozhodnutí podána dne: 2. 8. 2011.“ Druhý řádek, nazvaný „Podstatné důvody stížnosti:“ je doplněn slovy „podám stížnost proti rozhodnutí.“ A pak již následuje jen podpis žalobce a podpis s razítkem zaměstnance žalované, zřejmě vychovatele J. M.. Rozhodnutí o stížnosti není samostatně datováno, pouze je na něm pod „Poučením“ uvedeno, že žalobce byl s rozhodnutím seznámen dne 8. 8. 2011. Všichni je také s tímto dnem, jako datem vydání rozhodnutí o stížnosti, spojují. Rozhodnutí o stížnosti bylo odůvodněno takto:

„Stížnost dle § 60 odst. 2 písm. b) ŘVT jako nedůvodnou zamítám, neboť spáchání kázeňského přestupku odsouzeným a jeho zavinění je dostatečně prokázáno vlastním zjištěním navrhovatele i svědeckou výpovědí přítomného dozorce. Odsouzený se k věci odmítl vyjádřit. Odkázal se sice na své samostatné písemné vyjádření, ale v něm byly pouhé spekulace nesouvisející s případem. Svoji vinu tím nezmínil. Uložený kázeňský trest je úměrný závažnosti spáchaného přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu. Vychovatel nepřekročil svoji kázeňskou pravomoc. Kázeňský trest potvrzuji.“

Pokud jde o rozhodnutí o stížnosti žalobce proti prvoinstančnímu rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011, dlužno konstatovat, že jde o rozhodnutí, z něhož se nelze vůbec

dozvědět, v čem žalobcovy stížní námitky měly spočívat? Žádná stížnost žalobce proti rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011 totiž není součástí správního spisu. Údaje o ní jsou přitom rozporuplné, když na předepsaném tiskopisu je uvedeno nejen, že stížnost **byla podána** dne 2. 8. 2011, ale zároveň, že **bude podána**. Žalobce sám pak v žalobě tvrdí, že se k věci vyjádřil v příloze. Žádnou přílohu (zřejmě samostatné podání, což by nebylo na závadu) či jakýkoliv jiný dokument tohoto typu ale správní spis neobsahuje. A v odůvodnění žalovaného rozhodnutí je uvedeno, že: „Odsouzený se k věci odmítl vyjádřit. Odkázal se sice na své samostatné písemné vyjádření, ale v něm byly pouhé spekulace nesouvisející s případem. Svoji vinu tím nezmínil.“ Krajský soud tak vůbec nemohl zjistit obsah stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 2. 8. 2011, námitky, jimiž žalobce proti němu měl brojit, ani to, jak se s nimi žalovaný vypořádal. Zvláště když odůvodnění žalovaného rozhodnutí je naprosto obecné a v důsledku toho použitelné leda jako jako osnova všech podobných rozhodnutí o kázeňských trestech. Vždyť formulace, že spáchání kázeňského přestupku odsouzeným a jeho zavinění je dostatečně prokázáno vlastním zjištěním navrhovatele (jakým?) i svědeckou výpovědí přítomného dozorce (co bylo z jeho výpovědi vyvozeno?, o kterého dozorce šlo?, podle spisu zřejmě o prap. R. S.), jsou zcela vágní a nic nevypovídající o daném konkrétním případě. A přesto stížnost žalobce proti rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011 musela z logiky věci existovat, jinak by totiž o ní ani nemohlo být žalovanou rozhodováno.

Již jen v důsledku toho nezbyvá, než konstatovat, že žalovaný zatížil žalované rozhodnutí těžkou procesní vadou, v důsledku níž je rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (viz § 76 odst. 1 písm. a/ s.ř.s.).

Předmětná rozhodnutí orgánů Vězeňské služby však trpí i dalšími vadami a nic na tom nemůže změnit ani vyjádření žalované k žalobě. Dovolávala-li se totiž žalovaná příslušných ustanovení ŘVTOS s tím, že je naplnila, musí krajský soud konstatovat, že obsah spisu o kázeňském přestupku tomu neodpovídá. Tak např. podle § 58 odst. 2 ŘVTOS musí být ze záznamu o kázeňském přestupku krom jiného zřejmé i okolnosti, za nichž byl přestupek spáchán, popřípadě též předpokládané pohnutky takového jednání. Žalobce v žalobě tvrdí, že „Vše může dosvědčit dozorce S., který v neřešitelné a patové situaci věc vyřešil sepsáním kázeňského lístku a já setrval dále v cele korekce, která slouží rovněž jako izolace.“ O něčem takovém však není v záznamu o kázeňském přestupku vůbec zmínka a žalovaná k tomu nic neuvádí, ani ve vyjádření k žalobě. Okolnosti přestupku tedy v záznamu o něm, jako prvotního podkladu pro další řízení, zaznamenány nebyly.

Podle § 58 odst. 4 ŘVTOS musí být před uložení kázeňského trestu odsouzenému umožněno, aby se k věci vyjádřil. Vyjádření odsouzeného se uvede na předepsaném tiskopisu a předloží odsouzenému k podpisu. Odmítne-li odsouzený vyjádření podepsat, uvede příslušný zaměstnanec Vězeňské služby tuto skutečnost včetně důvodu odmítnutí a připojí datum a svůj podpis. Žalobce se k věci do tiskopisu odmítl vyjádřit, přičemž do příslušné kolonky tiskopisu pro ně zároveň prap. R. S. uvedl, že žalobce „Vyjádření dodá jen napsané vlastní rukou. Viz příloha vyjádření odsouzeného Z.“ O něm však již není dále ve spisu ani rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011 žádná zmínka, jinými slovy, není vůbec zřejmé, jak se s tímto procesním ustanovením orgány Vězeňské správy zúčastněné na řízení vypořádaly. Jde přitom o tak důležitou povinnost, že je zakotvena i v § 47 odst. 1 ZVTOS, který zní: „Kázeňský

trest lze uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného. Před uložením kázeňského trestu musí být odsouzenému umožněno, aby se vyjádřil ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a důkazům o nich. Může uvádět okolnosti, které jeho vinu vyvracejí nebo zmírňují a na podporu svých tvrzení navrhnout provedení dalších důkazů sloužících k jeho obhajobě.“

Podle § 58 odst. 5 ŘVTOS lze kázeňský trest „uložit, je-li vina odsouzeného prokázána. Při rozhodování o uložení kázeňského trestu je zaměstnanec Vězeňské služby povinen přihlídnout zejména k závažnosti kázeňského přestupku a okolnostem, za nichž byl spáchán, jakož i k dosavadnímu chování odsouzeného. Kázeňský přestupek lze řešit též výchovným pohovorem bez uložení kázeňského trestu; tato skutečnost se vyznačí v záznamu o kázeňském přestupku.“ Ani těmto povinnostem orgány Vězeňské služby nedostály, když z odůvodnění jejich rozhodnutí není jejich naplnění vůbec zřejmé. Ani okolnosti daného případu, jak již uvedeno výše, ani úvahy, byť jenom stručné, o důvodech druhu a výše uloženého trestu.

Postupy orgánů Vězeňské správy při uplatňování kázeňské pravomoci byly i pro daný případ, v době jeho rozhodování, upraveny nejen výše uvedenými obecně závaznými právními předpisy, ale též nařízením generálního ředitele VS ČR č. 16/2010, kterým se stanovily podrobnosti a postup zaměstnanců Vězeňské služby ČR při uplatňování kázeňské pravomoci nad odsouzenými a obviněnými. Jak je ze žalovaného rozhodnutí, jakož i rozhodnutí, jež mu předcházelo, zřejmé, zůstaly orgány Vězeňské služby ČR, zúčastněné na řízení v dané věci, tomuto nařízení hodně dlužny.

Přestože již jeho článek 3 podrobně popisuje skutkovou podstatu kázeňského přestupku (jeho objekt, objektivní stránku, subjekt, subjektivní stránku), přičemž v jeho odstavci šestém se stanoví, že: „V rozhodnutích o uložení kázeňského trestu je nutné jednoznačně charakterizovat zejména objekt a objektivní stránku kázeňského přestupku, včetně jednoznačného uvedení konkrétního jednání pachatele a určení, které povinnosti nebo zákazy stanovené v příslušných právních předpisech byly porušeny“, tak naplnění těchto požadavků se lze z odůvodnění rozhodnutí ze dne 2. 8. 2011 spíše domýšlet, než je jednoznačně seznat, nemluvě o již výše zmiňované „absenci“ vyjádření žalobce k věci. Z odůvodnění rozhodnutí není též ani v náznacích zřejmé, jak byly dodrženy základní zásady kázeňského řízení (viz čl. 5 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 16/2010), zda probíhalo kázeňské řízení ve smyslu čl. 10 uvedeného nařízení (podle jeho odstavce pátého musí být např. dána pachateli možnost vyjádřit se ke všem skutečnostem; v přezkoumávané věci žalovaná zmiňuje jen nějaké samostatné písemné vyjádření a nějaké „pouhé spekulace“ žalobce, aniž by z rozhodnutí bylo patrné, o co vlastně jde).

Rozhodnutí o kázeňském trestu neodpovídají ani čl. 11 a čl. 13 daného nařízení generálního ředitele, když neobsahují ty nejdůležitější náležitosti v nich stanovené (viz článek pátý stanovící náležitosti odůvodnění rozhodnutí, přičemž v rozporu s nimi důvody v rozhodnutích uvedené jsou obecné a nic neříkající floskule). Nelze z nich tak např. ani zjistit úvahy o druhu a výši trestu.

Orgány Vězeňské služby ČR zúčastněné na řízení tak nepostupovaly v přezkoumávané věci ani v souladu se svými, tehdy platnými interními předpisy, o základních zásadách činnosti správních orgánů nemluvě (jejich výčet výše). Jejich

postupem totiž došlo přinejmenším k porušení § 2 odst. 1 (zásady zákonnosti) a odst. 3 (zásady přiměřenosti, když trest a jeho výše není odůvodněna), § 3 (zásady materiální pravdy, když ponechaly stranou vyjádření žalobce k věci) a § 4 odst. 4 (když ze spisu není patrné, jakým způsobem bylo žalobci umožněno uplatňovat jeho práva). S ohledem na to nemá krajský soud sebemenších pochyb o tom, že příslušná ustanovení, vztahující se ke kázeňskému řízení, byla porušena způsobem, který mohl mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, což platí jak pro žalované rozhodnutí, tak i prvoinstanční správní rozhodnutí, jež mu předcházelo.

Vzhledem k výše uvedenému proto krajský soud zrušil žalované rozhodnutí, nejen z důvodu uvedeného v § 76 odst. 1 písm. a), ale i písm. c) s.ř.s. a věc žalované vrátil k dalšímu řízení (viz III. výrok). V něm žalovaná odstraní vytýkané nedostatky, přičemž bude vázána právním názorem krajského soudu vysloveným v tomto rozsudku (viz výše a § 78 odst. 5 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

Žalobce byl ve věci úspěšný, a proto by měl nárok na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s.ř.s) proti žalované, která úspěch ve věci neměla. Žalobce však byl osvobozen od placení soudního poplatku a krajský soud nezjistil, že by mu nějaké náklady s daným přezkumným řízením vznikly.

Náklady žalované nebylo třeba zkoumat, neboť právo na náhradu nákladů řízení odvisí od konečného výsledku řízení a podle něho žalovaná nebyla ve věci úspěšná. Bylo proto bezpředmětné zkoumat její případné náklady spojené s řízením o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, kterou proti předchozímu rozsudku krajského soudu podala a byla s ní úspěšná.

Vzhledem k tomu bylo ve výroku IV. tohoto rozsudku bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 22. prosince 2014

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu